

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Έρευνα, εκμετάλλευση και διαχείριση του γεωθερμικού δυναμικού της χώρας, σύσταση Ελληνικής Αρχής Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών, ιδιοκτησιακός διαχωρισμός δικτύων διανομής φυσικού αερίου και άλλες διατάξεις»

I. Γενικές Παρατηρήσεις

A. Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, το οποίο χαρακτηρίστηκε από την Κυβέρνηση ως επείγον, όπως διαμορφώθηκε από την Διαρκή Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, διαρθρώνεται σε πέντε (5) Μέρη και αποτελείται από ογδόντα επτά (87) άρθρα.

Με τις διατάξεις του Μέρους Α' (άρθρα 1-24) προτείνεται η αναμόρφωση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου (ν. 3175/2003) που αφορά στην έρευνα, εκμετάλλευση και διαχείριση του γεωθερμικού δυναμικού της χώρας, προς τον σκοπό της ορθολογικής αξιοποίησής του, ως ανανεώσιμης πηγής ενέργειας, της προώθησης της βιώσιμης ανάπτυξης και της εξυπηρέτησης του δημόσιου συμφέροντος (αιτιολογική έκθεση επί του νομοσχεδίου).

Ειδικότερα, αναδιατυπώνονται, ιδίως, οι αναγκαίοι ορισμοί για την εφαρμογή του προτεινόμενου νομοσχεδίου, κατ' αντιστοιχία προς τα οριζόμενα στο άρθρο 2 του ν. 3175/2003, και ορίζεται ότι τα γεωθερμικά πεδία διακρίνονται σε εθνικού (με θερμοκρασία προϊόντος άνω των 90°C) και τοπικού (με θερμοκρασία προϊόντος από 30°C έως 90°C) ενδιαφέροντος (άρθρο 2). Το γεωθερμικό δυναμικό θεωρείται μεταλλευτικό ορυκτό, συμφώνως προς την παρ. 1 του άρθρου 2 του ν.δ. 210/1973 (Μεταλλευτικός Κώδικας) (άρθρο

3), και ορίζεται ότι η έρευνα, η εκμετάλλευση και η διαχείρισή του υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, εξαιρουμένων των πεδίων τοπικού ενδιαφέροντος και των Περιοχών Γεωθερμικού Ενδιαφέροντος (Π.Γ.Θ.Ε.), τα οποία υπάγονται στην αρμοδιότητα του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης (άρθρο 4). Καθορίζεται εκ νέου η διαδικασία εκμίσθωσης του δικαιώματος έρευνας, διαχείρισης και εκμετάλλευσης του γεωθερμικού δυναμικού, και ορίζεται αφενός ότι η διάρκεια της εκμίσθωσης του δικαιώματος έρευνας στα πεδία εθνικού ενδιαφέροντος είναι πέντε (5) έτη, με δυνατότητα διετούς παράτασης (στα πεδία τοπικού ενδιαφέροντος και τις Π.Γ.Θ.Ε. είναι τρία (3) έτη με δυνατότητα μονοετούς παράτασης, αντιστοίχως), αφετέρου ότι η διάρκεια εκμίσθωσης του δικαιώματος διαχείρισης και εκμετάλλευσης, τόσο στα πεδία εθνικού όσο και στα πεδία τοπικού ενδιαφέροντος, είναι τριάντα (30) έτη με δυνατότητα παράτασης είκοσι (20) επιπλέον ετών (άρθρα 5 και 6), ορίζεται δε ότι η αξιοποίηση του γεωθερμικού δυναμικού από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση λαμβάνει χώρα βάσει Σχεδίου Ανάπτυξης Γεωθερμικού Δυναμικού (Σ.Α.Γ.Δ.) που κατατίθεται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας ανά πενταετία (άρθρο 7).

Εν συνεχεία, προσδιορίζονται εκ νέου οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των μισθωτών γεωθερμικού δυναμικού (άρθρο 8), προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής κατά των πράξεων του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης (άρθρο 9) και καθορίζονται οι ποινικές και διοικητικές κυρώσεις σε περιπτώσεις παράνομης έρευνας ή εκμετάλλευσης γεωθερμικού δυναμικού (άρθρο 12). Προβλέπεται η θέσπιση, με κοινή υπουργική απόφαση, ειδικών κινήτρων για την ανάπτυξη έργων έρευνας και εκμετάλλευσης γεωθερμικού δυναμικού (άρθρο 14), η τήρηση, στην αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Εθνικού Μητρώου Σημείων Αξιοποίησης Γεωθερμίας (Ε.Μ.Σ.Α.Γ.Ε.) του συνόλου των γεωτρήσεων και των σχετικών εγκαταστάσεων για την αξιοποίηση γεωθερμικού δυναμικού, καθώς και η τήρηση ηλεκτρονικού Εθνικού Μητρώου Καταγραφής και Παρακολούθησης Γεωθερμικών Σημείων (Ε.Μ.Κ.ΠΑ.Γ.Ε.Σ.) των θερμών πηγών της χώρας (άρθρα 16 και 17).

Τέλος, ρυθμίζονται, ιδίως, θέματα ιαματικής χρήσης γεωθερμικού δυναμικού (άρθρο 18), θέματα σχετικά με τον εντοπισμό υδρογονανθράκων κατά τη διάρκεια έρευνας γεωθερμικού δυναμικού, το δικαίωμα εκμετάλλευσης των οποίων δύναται να κατισχύει του δικαιώματος εκμετάλλευσης γεωθερμικού δυναμικού (άρθρο 20) και τίθενται οι αναγκαίες μεταβατικές διατάξεις για την εφαρμογή του Μέρους Α΄ του νομοσχεδίου (άρθρο 23).

Με τις διατάξεις του Μέρους Β΄ (άρθρα 25-52), το οποίο διαρθρώνεται σε πέντε (5) Κεφάλαια, συνιστάται νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.) υπό την επωνυμία «Ελληνική Αρχή Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών» (Ε.Α.Γ.Μ.Ε, εφεξής «Αρχή»), προς τον σκοπό της «διερεύνηση[ς] και επιστημονική[ς] παρακολούθηση[ς] γεωλογικών και μεταλλευτικών ζητημάτων για λογαριασμό του Δημοσίου, εκπόνηση[ς] μελετών και (...) γνωμοδοτήσεων και γνωματεύσεων προς φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου σε θέματα γεωεπιστημών, γεωλογικών κινδύνων, γεωπεριβάλλοντος, ενέργειας, μεταλλευτικής και άλλων συναφών αντικείμενων, γεωλογική[ς], υδρογεωλογική[ς] και μεταλλευτική[ς] έρευνα[ς] της Χώρας και μελέτη[ς] αξιοποίησης του υπόγειου πλούτου της» (άρθρο 25), το οποίο ασκεί και τις αρμοδιότητες του, καταργούμενου διά του άρθρου 51 του νομοσχεδίου, «Ινστιτούτου Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών» (Ι.Γ.Μ.Ε.).

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α΄ (άρθρα 25-30) καθορίζονται, μεταξύ άλλων, οι επιμέρους αρμοδιότητες της Αρχής για την εξυπηρέτηση του σκοπού της (άρθρο 26), τα όργανα Διοίκησής της (άρθρο 27), καθώς και η συγκρότηση του επταμελούς Διοικητικού Συμβουλίου της Αρχής, με τετραετή θητεία, μεταξύ των οποίων ο Πρόεδρος του Δ.Σ., ο Γενικός Διευθυντής και οι Αναπληρωτές Γενικοί Διευθυντές της Αρχής, και καθορίζονται οι αρμοδιότητές τους (άρθρα 28-30).

Με το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 31-42) καθορίζεται η διάρθρωση της Αρχής και ρυθμίζονται οι αρμοδιότητες των επιμέρους Διευθύνσεων και αυτοτελών υπηρεσιακών μονάδων της, ενώ με το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρα 43-46) ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με το προσωπικό και τη στελέχωσή της.

Τέλος, με το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρα 47-50) καθορίζονται, κυρίως, οι πόροι της Αρχής (άρθρο 47), αποσαφηνίζεται ότι η οικονομική και λογιστική της διαχείριση γίνεται βάσει του ν. 4270/2014 και του π.δ. 54/2018, αντιστοίχως, (άρθρο 48) και εξουσιοδοτείται ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν εισήγησης του Δ.Σ. της Αρχής, να εκδώσει Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας με τον οποίον ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας της Αρχής (άρθρο 50), ενώ με το Κεφάλαιο Ε΄ (άρθρα 51-52) λύεται και τίθεται σε εκκαθάριση το «Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών» (Ι.Γ.Μ.Ε.).

Το Μέρος Γ΄ (άρθρα 53-55) του νομοσχεδίου έχει τον τίτλο «Ιδιοκτησιακός διαχωρισμός δικτύων διανομής φυσικού αερίου». Με το άρθρο 53 προστίθενται άρθρα 80Δ έως και 80ΙΔ, μετά το άρθρο 80Γ του Κεφαλαίου Ε΄ («Διανομή φυσικού αερίου») του ν. 4001/2011. Συμφώνως προς την αιτιολογική έκθεση, με τις διατάξεις, ιδίως, του νέου άρθρου 80Ε, επιχειρείται «ο αποτελεσματικός διαχωρισμός των δικτύων διανομής φυσικού αερίου από τις

δραστηριότητες παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου αλλά και την δραστηριότητα της εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας», δεδομένου ότι υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων για τους σχετιζόμενους με τον έλεγχο εκμετάλλευσης περισσότερων από μίας εκ των ανωτέρω δραστηριοτήτων, διατηρουμένου, όμως, «του δημοσίου ελέγχου επί του στρατηγικής σημασίας μονοπωλίου του εθνικού δικτύου διανομής φυσικού αερίου», και προβλέπεται τήρηση του καθήκοντος εχεμύθειας ως προς τις εμπορικώς ευαίσθητες πληροφορίες. Με το άρθρο 80ΣΤ εισάγονται ρυθμίσεις για τη διαδικασία πιστοποίησης των Διαχειριστών Δικτύου Διανομής Φυσικού Αερίου. Με το άρθρο 80Ζ τίθενται ρυθμίσεις για υφιστάμενες, κατά τη δημοσίευση του νόμου, συμμετοχές και δικαιώματα των ασκούντων έλεγχο σε δραστηριότητες παραγωγής ή προμήθειας φυσικού αερίου ή/και ηλεκτρικής ενέργειας ή εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας. Με το άρθρο 80Η καθορίζεται η διαδικασία γνωστοποίησης, από φυσικά και νομικά πρόσωπα, στη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ), της απόκτησης ή αύξησης της συμμετοχής τους σε Διαχειριστή Δικτύου διανομής Φυσικού Αερίου. Με το άρθρο 80Θ θεσπίζεται υποχρέωση εχεμύθειας και τήρησης του εμπιστευτικού χαρακτήρα των εμπορικώς ευαίσθητων πληροφοριών, ζήτημα για το οποίο η αιτιολογική έκθεση παραπέμπει σε διατάξεις της Οδηγίας 2009/73/ΕΚ «σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και την κατάργηση της οδηγίας 2003/55/ΕΚ». Με το άρθρο 80Ι προβλέπεται η μερική διάσπαση της ΔΕΠΑ ΑΕ και ρυθμίζεται η σχετική διαδικασία. Με το άρθρο 80ΙΑ ρυθμίζονται ζητήματα του μετασχηματισμού των εταιρειών ΔΕΠΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΕ και ΔΕΠΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΕ συναπτόμενα προς την ολοκλήρωση όσων προβλέπονται στο προηγούμενο άρθρο, και στο άρθρο 80ΙΒ ρυθμίζονται τα ανακύπτοντα από τους ως άνω εταιρικούς μετασχηματισμούς ζητήματα εργασιακών σχέσεων. Με το άρθρο 80ΙΓ τίθενται διατάξεις για τη μεταβίβαση μετοχών από το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου ΑΕ (ΤΑΙΠΕΔ), διατηρουμένου του δημόσιου ελέγχου επί του εθνικού δικτύου διανομής φυσικού αερίου, και με το άρθρο 80ΙΔ προβλέπεται η κατάρτιση συμφωνίας μετόχων στο πλαίσιο της διάθεσης των μετοχών της ΔΕΠΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΕ μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου, του ΤΑΙΠΕΔ και του ή των επενδυτών που θα αποκτήσουν την πλειοψηφία των μετοχών της ανωτέρω εταιρείας. Με το άρθρο 54 εισάγονται τροποποιήσεις για την προσαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας στον προτεινόμενο πλήρη ι-διοκτησιακό διαχωρισμό των Διαχειριστών Δικτύων Διανομής Φυσικού Αερίου και των συναφών προαναφερθέντων εταιρικών μετασχηματισμών και, συγκεκριμένως, τροποποιήσεις του άρθρου 5 παρ. 1 του ν. 2364/1995, των άρθρων 2 παρ. 2, 19, 60 παρ. δ' και 80Β του ν. 4001/2011. Το άρθρο 55 περιλαμβάνει τελικές διατάξεις του μέρους Γ'.

Το Μέρος Δ' (άρθρα 56-86) του νομοσχεδίου αποτελείται από τέσσερα (4) Κεφάλαια.

Το Κεφάλαιο Α' (άρθρα 56-58) εισάγει τροποποιήσεις διατάξεων για το Κτηματολόγιο. Ειδικότερα, με το άρθρο 56 τροποποιούνται επιμέρους διατάξεις του ν. 2308/1995 «Κτηματογράφηση για τη δημιουργία Εθνικού Κτηματολογίου. Διαδικασία έως τις πρώτες εγγραφές στα κτηματολογικά βιβλία και άλλες διατάξεις» και, μεταξύ άλλων, με την περίπτωση δ' τίθεται άρθρο 6Α, που εισάγει νέα διαδικασία εξέτασης των αιτήσεων διόρθωσης, ειδικώς για τις υπό κτηματογράφηση περιοχές, και με την περίπτωση ζ' τίθεται νέο άρθρο 7Α, περί σύστασης Επιτροπών Εξέτασης υποθέσεων κτηματογράφησης για τις υποθέσεις του νέου άρθρου 6Α στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη. Με το άρθρο 57 τροποποιούνται διατάξεις του ν. 2664/1998 σχετικές με τα στοιχεία του τοπογραφικού διαγράμματος που προβλέπεται στην ισχύουσες διατάξεις για τις πρώτες εγγραφές και την προθεσμία αμφισβήτησης (ισχύον άρθρο 6), το μαχητό τεκμήριο ακρίβειας των κτηματολογικών εγγραφών (ισχύον άρθρο 13) καθώς και διατάξεις σχετικές με τα τέλη πιστοποιητικών που εκδίδονται από Υποθηκοφυλακεία και Κτηματολογικά Γραφεία για τη διόρθωση κτηματολογικών στοιχείων (ισχύοντα άρθρα 18 και 19). Με το άρθρο 58 τροποποιούνται διατάξεις του ν. 4512/2018 για το «Εθνικό Κτηματολόγιο» σχετικώς με οργανωτικά, κυρίως, ζητήματα του εν λόγω νομικού προσώπου.

Με το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 59-66) προτείνονται τροποποιήσεις διατάξεων της πολεοδομικής νομοθεσίας, και με το Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 67-76) τροποποιούνται διατάξεις για ενεργειακά θέματα. Έτσι, μεταξύ άλλων, ρυθμίζονται ζητήματα του νομικού καθεστώτος των μελών της ΡΑΕ, ζητήματα του προσωπικού της και άλλα οργανωτικού χαρακτήρα ζητήματα, τροποποιούνται διατάξεις του ν. 4414/2016 «Νέο καθεστώς στήριξης των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Συμπαγωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης - Διατάξεις για το νομικό και λειτουργικό διαχωρισμό των κλάδων προμήθειας και διανομής στην αγορά του φυσικού αερίου και άλλες διατάξεις», μεταξύ δε αυτών, με το άρθρο 72 τίθενται πρόσθετες ρυθμίσεις για τους κατόχους σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. οι οποίοι έχουν συνάψει σύμβαση Λειτουργικής Ενίσχυσης.

Το Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 77-86) περιλαμβάνει λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας, ιδίως, του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Μεταξύ άλλων, προβλέπει εγκαταστάσεις κέντρων για τη φιλοξενία και περίθαλψη άγριων ζώων και ειδών της άγριας πανίδας σε εκτάσεις προστατευόμενες από τη δασική νομοθεσία, ορισμό των υδρογονανθράκων, τροποποιήσεις του ν.

3054/2002 «Οργάνωση της αγοράς πετρελαιοειδών και άλλες διατάξεις» (άρθρο 80), ρυθμίσεις για τα Μικρά Πράσινα Σημεία του άρθρου 44Α του ν. 4042/2012, τροποποιήσεις των διατάξεων για τα βιοκαύσιμα και τα βιορευστά του ν. 4062/2012, τροποποίηση των διατάξεων για την Εγκατάσταση έργων και δραστηριοτήτων «Συστημάτων Περιβαλλοντικών Υποδομών» του άρθρου 78 του ν. 4442/2016, τροποποίηση των διατάξεων του Κανονισμού Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών, και εισάγεται ο θεσμός των Περιφερειακών Παρατηρητηρίων για το Περιβάλλον και την Ασφάλεια της Έρευνας και της Εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων.

Το Μέρος Ε΄ του νομοσχεδίου αποτελείται από το άρθρο 87, το οποίο ορίζει την έναρξη ισχύος του νόμου.

Β. Κατά τη διάταξη του άρθρου 18 παρ. 1 του Συντάγματος, «[ε]ιδικοί νόμοι ρυθμίζουν τα σχετικά με την ιδιοκτησία και τη διάθεση των μεταλλείων, ορυχείων, σπηλαίων, αρχαιολογικών χώρων και θησαυρών, ιαματικών, ρεμάτων και υπόγειων υδάτων και γενικά του υπόγειου πλούτου».

Ο συντακτικός νομοθέτης, αποβλέποντας στη φύση, τον χαρακτήρα και τη σπουδαιότητα ορισμένων αγαθών που αποτελούν σημαντικούς πλουτοπαραγωγικούς πόρους της χώρας, προέβλεψε τη δυνατότητα θέσπισης αποκλίσεων με ειδικούς νόμους από τις προστατευτικές διατάξεις του άρθρου 17 του Συντάγματος. Οι ειδικοί αυτοί νόμοι μπορούν να θεσπίζουν ρυθμίσεις που αποκλίνουν τόσο ως προς τη δυνατότητα απαλλοτρίωσης των ως άνω πλουτοπαραγωγικών πηγών, χωρίς την τήρηση ή την πλήρη τήρηση των εγγυήσεων του άρθρου 17 του Συντάγματος, όσο και ως προς τον καθορισμό του περιεχομένου της ιδιοκτησίας και την έκταση των περιορισμών της που μπορούν να υπερβούν τα ανωτέρω όρια (βλ. ΣτΕ 363/1998, 966/1995, 2705/1991).

Έχει κριθεί, συναφώς, ως προς την ιδιοκτησία και διάθεση των ιαματικών υδάτων, ότι με την ως άνω διάταξη του άρθρου 18 παρ. 1 του Συντάγματος, «δεν καθίστανται ανεπίδεκτα ιδιωτικής κτήσεως (...), ούτε προσδίδεται σε αυτά εκ του Συντάγματος ο χαρακτήρας των κοινοχρήστων πραγμάτων. Ο νόμος μπορεί να προβλέψει την σύσταση και διαμόρφωση ιδιωτικών δικαιωμάτων επί των ιαματικών υδάτων, υπό την προϋπόθεση ότι λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα για την διατήρηση του χαρακτήρα των ως πλουτοπαραγωγικών πηγών αλλά και ως αναπόσπαστων (από κοινού με τον περιβάλλοντα χώρο τους) στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος, τα οποία χρήζουν μάλιστα, λόγω της σπανιότητάς τους, ειδικής προστασίας κατά το άρθρο 24 του Συντάγματος (βλ. ΣτΕ 1424/1990). Εξ άλλου, η προπαρατεθείσα διάταξη του άρθρου 967 του Αστικού Κώδικα, περί του κοινοχρήστου χαρακτήρα των υδάτων με ελεύθερη και αέναη ροή, δεν καταλαμβάνει τα ύδατα των ανα-

γνωρισμένων ιαματικών πηγών, για το νομικό καθεστώς των οποίων προνοούν ειδικοί νόμοι, κατά τα προβλεπόμενα στο Σύνταγμα (...). Εν πάση δε περιπτώσει, τα ιαματικά ύδατα, εφ' όσον δεσμεύονται εν όψει της εκμεταλλεύσεώς τους από λειτουργούν θεραπευτήριο, δεν αποκτούν ελεύθερη και αέναη ροή και δεν συνιστούν, ως εκ τούτου, κοινόχρηστα πράγματα κατά την έννοια της ως άνω διατάξεως του Αστικού Κώδικα» (ΣτΕ 877-878/2016).

Εξ άλλου, συμφώνως προς το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 106 του Συντάγματος, το Κράτος «λαμβάνει τα επιβαλλόμενα μέτρα για την αξιοποίηση των πηγών του εθνικού πλούτου, από την ατμόσφαιρα και τα υπόγεια ή υποθαλάσσια κοιτάσματα, για την προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης και την προαγωγή ιδίως της οικονομίας των ορεινών, νησιωτικών και παραμεθόριων περιοχών». Η αξιοποίηση, επομένως, των πηγών του εθνικού πλούτου συνδέεται, ειδικώς όσον αφορά τον υπόγειο πλούτο της Χώρας (μεταλλεία, ορυχεία, υπόγεια ύδατα κ.λπ.), τόσο με το άρθρο 106 παρ. 1 όσο και με το άρθρο 18 παρ. 1 του Συντάγματος.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων του νομοσχεδίου

1. Επί του άρθρου 2

Με την περίπτωση α' ορίζεται ως «Ενιαία Αρχή Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών» (Ε.Α.Γ.Μ.Ε) το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου που συνιστάται με το άρθρο 25 του νομοσχεδίου. Παρατηρείται ότι, συμφώνως προς το άρθρο 25 παρ. 1 του νομοσχεδίου, η επωνυμία του νέου ν.π.δ.δ. είναι «Ελληνική Αρχή Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών».

2. Επί του άρθρου 10 παρ. 2

Κατά την προτεινόμενη διάταξη, «[ο] μισθωτής δεν δικαιούται να εκχωρήσει και να μεταβιβάσει με οποιονδήποτε τρόπο, τύπο και μορφή, τα μισθωτικά του δικαιώματα προς οποιοδήποτε τρίτο φυσικό ή νομικό πρόσωπο, παρά μόνον ύστερα από έγκριση του αρμόδιου [σ.σ. ορθότερα, αρμοδίου] για την εκμίσθωση των δικαιωμάτων έρευνας, εκμετάλλευσης και διαχείρισης, ο οποίος μπορεί να επιβάλλει πρόσθετους όρους». Δεδομένου ότι η διατύπωση της διάταξης αναφέρεται σε μεταβίβαση και εκχώρηση δικαιωμάτων που επιχειρεί ο ίδιος ο μισθωτής, θα ήταν, ίσως, σκόπιμο να διευκρινισθεί εάν καταλαμβάνει και περιπτώσεις καθολικής ή οιονεί καθολικής διαδοχής.

3. Επί των άρθρων 28 παρ. 2 και 69

Κατά τη διάταξη του άρθρου 28 παρ. 2 προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι «[τα] μέλη του Δ.Σ. της Αρχής [Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών] παύονται από τα καθήκοντά τους, πριν από τη λήξη της θητείας τους, με α-

πόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας στις περιπτώσεις της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4369/2016, καθώς και για άλλον σπουδαίο λόγο. Από την ιδιότητα του μέλους του Δ.Σ. εκπίπτει αυτοδίκαια εκείνος που απουσιάζει αδικαιολόγητα από τρεις συνεχόμενες συνεδριάσεις, χωρίς προηγούμενη γνωστοποίηση του κωλύματός του στον Πρόεδρο του Δ.Σ.».

Περαιτέρω, στην περίπτωση 10 του άρθρου 10 του ν. 4001/2011, όπως αυτή προτείνεται να προστεθεί διά του άρθρου 69 του νομοσχεδίου, ορίζεται ότι «[ε]κπίπτει από τη θέση του μέλος της Αρχής [Ρ.Α.Ε.], το οποίο απουσιάζει αδικαιολόγητα σε τρεις (3) συνεχόμενες συνεδριάσεις ή πέντε (5) εντός του ίδιου ημερολογιακού έτους. Η διαπίστωση γίνεται με πράξη του Προέδρου της Αρχής, η οποία διαβιβάζεται στο όργανο που διόρισε το μέλος. Το όργανο αυτό οφείλει, εντός μηνός από τη λήψη της πράξης αυτής, να εκδώσει τη σχετική πράξη έκπτωσης του μέλους».

Κατ' αρχάς, επισημαίνεται ότι, στο πλαίσιο της πρώτης, ως άνω, ρύθμισης, χρήζει ρητού καθορισμού, για λόγους ασφάλειας δικαίου, η ακολουθητέα διαδικασία για τη διαπίστωση της αδικαιολόγητης απουσίας μέλους του Δ.Σ. της Αρχής Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών, λ.χ., διά της έκδοσης διαπιστωτικής πράξης.

Επισημαίνεται, περαιτέρω, ότι, ευνοήτως, στο πλαίσιο και των δύο, ως άνω, ρυθμίσεων πρέπει να τηρείται η, κατ' άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος, προηγούμενη κλήση του υπό διαδικασία έκπτωσης μέλους της Αρχής προς διατύπωση των απόψεών του και υποβολή των κατ' αυτόν κρίσιμων για την ορθή εφαρμογή του νόμου στοιχείων.

Τέλος, αυτονόητο είναι ότι οι προτεινόμενες διατάξεις δεν δύνανται να καταλαμβάνουν περιπτώσεις αδικαιολόγητων απουσιών προ της έναρξης ισχύος του υπό ψήφιση νομοσχεδίου.

4. Επί του άρθρου 47

Με την προτεινόμενη παράγραφο 6 ορίζεται ότι η Ε.Α.Γ.Μ.Ε. «απολαμβάνει όλων ανεξαιρέτως των ατελειών, καθώς και των ουσιαστικών και δικονομικών προνομίων του Δημοσίου, με την εξαίρεση των υποχρεώσεων των ν.π.δ.δ. με βάση τη φορολογική νομοθεσία». Παρατηρείται, καταρχάς, ότι ορθότερος είναι ο τύπος η Ε.Α.Γ.Μ.Ε. «απολαύει» αντί του «απολαμβάνει». Εξ άλλου, η ως άνω ρύθμιση δεν βρίσκεται σε αρμονία με την αιτιολογική έκθεση, συμφώνως προς την οποία, «με την παράγραφο 6 ορίζεται η ατέλεια και απαλλαγή της Αρχής από φόρους, δασμούς, τέλη, εισφορές, κρατήσεις ή άλλες επιβαρύνσεις υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (...)».

5. Επί του άρθρου 53

Με το άρθρο 53 του νομοσχεδίου προστίθενται νέα άρθρα 80Δ έως 80ΙΔ μετά το άρθρο 80Γ του ν. 4002/2011 με σκοπό τον ιδιοκτησιακό διαχωρισμό των δικτύων διανομής φυσικού αερίου.

α. Επί του νέου άρθρου 80Ε του ν. 4001/2011

Με την προτεινόμενη παράγραφο 6 του νέου άρθρου 80Ε του ν. 4001/2011 ορίζεται ότι «κάθετα ολοκληρωμένη επιχείρηση που έχει στην κυριότητά της Δίκτυο Διανομής Φυσικού Αερίου δεν επιτρέπεται να παρεμποδίζεται να λάβει μέτρα για τη συμμόρφωσή της με τις διατάξεις του παρόντος, χωρίς να θίγονται οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρ. 5 του άρθρου 80 μέχρι την ολοκλήρωση της εν λόγω συμμόρφωσης». Επισημαίνεται ότι, ούτε από τη διατύπωση της ανωτέρω ρύθμισης, αλλά ούτε και από την αιτιολογική έκθεση, προκύπτει σε ποιους απευθύνεται η ως άνω νομοθετική επιταγή. Εξ άλλου, είτε γίνει δεκτό ότι η ρύθμιση αυτή απευθύνεται σε ιδιώτες είτε γίνει δεκτό ότι αφορά σε φορείς της εκτελεστικής εξουσίας (δεδομένου ότι δεν μπορεί να αφορά τη Βουλή, η οποία δεν δύναται να περιορισθεί με διάταξη τυπικού νόμου ως προς την άσκηση της νομοθετικής εξουσίας), παρίσταται περιττή, υπό την έννοια ότι η λήψη των εν λόγω μέτρων γίνεται σε συμμόρφωση προς τις λοιπές διατάξεις του άρθρου 80Ε του ν.4001/2011 και, επομένως, η τυχόν παρεμπόδισή τους θα ήταν παράνομη ως αντιβαίνουσα στις διατάξεις αυτές.

β. Επί του νέου άρθρου 80ΣΤ του ν. 4001/2011

Στην παράγραφο 2 του νέου άρθρου 80ΣΤ του ν. 4001/2011 ορίζεται ότι: «Η ΡΑΕ μπορεί να ζητήσει από τον υποψήφιο διαχειριστή να υποβάλει, μέσα σε προθεσμία που του τάσσει, κάθε πληροφορία ή στοιχείο (...) και να ζητήσει με αιτιολογημένη απόφασή της τη λήψη μέτρων για τη συμμόρφωση του υποψήφιου διαχειριστή με τους όρους αυτούς. Μετά τη γνωστοποίηση από τον υποψήφιο διαχειριστή της συμμόρφωσής του με τις υποδείξεις της, η ΡΑΕ ενεργεί, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 3». Περαιτέρω, στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι: «Η ΡΑΕ εκδίδει απόφαση (...) μέσα στην αποκλειστική προθεσμία τεσσάρων (4) μηνών από την υποβολή της αίτησης. Αν η ΡΑΕ δεν εκφράσει αντιρρήσεις, σύμφωνα με την παράγραφο 2, μέσα στην προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου, η αίτηση του διαχειριστή θεωρείται ότι έχει γίνει δεκτή (...)».

Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3, η λέξη «στην» προτείνεται να αντικατασταθεί από τη λέξη «σε». Περαιτέρω, παρατηρείται ότι από τη διατύπωση των δύο πρώτων εδαφίων της παραγράφου 3 δεν προκύπτει με σαφήνεια

εάν η προβολή των αντιρρήσεων της παραγράφου 2 διακόπτει την τετράμηνη προθεσμία του πρώτου εδαφίου ή εάν η εν λόγω προθεσμία αρχίζει εκ νέου από τη γνωστοποίηση της συμμόρφωσης του υποψήφιου διαχειριστή προς τις υποδείξεις της ΠΑΕ.

γ. Επί του νέου άρθρου 80Η του ν. 4001/2011

Με την προτεινόμενη παράγραφο 1 του νέου άρθρου 80Η του ν. 4001/2011 θεσπίζεται υποχρέωση ενημέρωσης της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας πριν από την απόκτηση συμμετοχής ή την αύξηση υφιστάμενης συμμετοχής σε Διαχειριστή Δικτύου Διανομής Φυσικού Αερίου «ώστε η αναλογία των δικαιωμάτων ψήφου ή του κεφαλαίου που κατέχει ένα πρόσωπο στο Διαχειριστή Δικτύου Διανομής Φυσικού Αερίου, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων που σύμφωνα με το ν. 4548/2018 (Α' 104) μπορεί να εξομοιωθούν με κατοχή δικαιωμάτων ψήφου από το ίδιο πρόσωπο, να φτάνει ή να υπερβαίνει τα κατώτατα όρια του είκοσι (20%), τριάντα τρία (33%) ή πενήντα τοις εκατό (50%) του συνόλου των δικαιωμάτων ψήφου ή του κεφαλαίου (...)». Παρατηρείται ότι θα ήταν σκόπιμο να γίνει αναφορά σε συγκεκριμένα άρθρα του ν. 4548/2018 («Αναμόρφωση του δικαίου των ανωνύμων εταιρειών»), που αναφέρονται σε περιπτώσεις οι οποίες «μπορεί να εξομοιωθούν με κατοχή δικαιωμάτων ψήφου από το ίδιο πρόσωπο».

Πέραν αυτού, στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 προτείνεται η αντικατάσταση του ρήματος «κοινοποιήσει» από το ρήμα «γνωστοποιήσει», που απαντά και στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 5 («(...) αν δεν γνωστοποιηθεί (...)»).

Περαιτέρω, στην παράγραφο 5 ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι η μη γνωστοποίηση προς τη ΠΑΕ ή η μη έγκριση από αυτήν των αναφερόμενων στη διάταξη μεταβολών, έχει ως αποτέλεσμα να «παύει αυτοδικαίως να έχει αποτέλεσμα η άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου που απορρέουν από τη συμμετοχή του προσώπου» το οποίο είναι υπόχρεο για τη γνωστοποίηση. Προτείνεται η αντικατάσταση της λέξης «αποτέλεσμα» από τη φράση «έννομες συνέπειες».

δ. Επί του νέου άρθρου 80Θ του ν. 4001/2011

Με το νέο άρθρο 80Θ του ν. 4001/2011 θεσπίζεται υποχρέωση εχεμύθειας των Διαχειριστών Δικτύου Διανομής Φυσικού Αερίου. Συγκεκριμένως, με την προτεινόμενη παράγραφο 3 ορίζεται ότι, «με την επιφύλαξη της κοινοποίησης πληροφοριών στη ΠΑΕ, στα πρόσωπα που ασκούν ή άσκησαν δραστηριότητα για λογαριασμό Διαχειριστή Δικτύου Διανομής Φυσικού Αερίου, (...), απαγορεύεται να γνωστοποιούν σε οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρό-

σωπο και σε οποιαδήποτε δημόσια Αρχή τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που έχουν χαρακτηριστεί ως εμπορικά ευαίσθητα και συνιστούν επιχειρηματικό απόρρητο». Ως προς την απαγόρευση γνωστοποίησης των ανωτέρω πληροφοριών ή στοιχείων προς «οποιαδήποτε δημόσια Αρχή» παρατηρείται ότι δεν είναι σαφές αν καταλαμβάνει και τα στοιχεία που διαβιβάζονται στις αρμόδιες υπηρεσίες της Α.Α.Δ.Ε. με σκοπό τη βεβαίωση και τον έλεγχο ορθής απόδοσης των φορολογικών επιβαρύνσεων στο φυσικό αέριο (βλ., ενδεικτικώς, κ.υ.α. ΔΕΦΚ 5036604/31-8-2011, ΦΕΚ Β΄ 2120).

ε. Επί του νέου άρθρου 80Ι του ν. 4001/2011

Με το νέο άρθρο 80Ι του ν. 4001/2011 ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τη μερική διάσπαση του κλάδου υποδομών της «ΔΕΠΑ Α.Ε.» και τη μεταβίβασή του σε νέα εταιρεία υπό την επωνυμία «ΔΕΠΑ Υποδομών Α.Ε.».

Συμφώνως προς την παράγραφο 7 του νέου άρθρου 80Ι του ν. 4002/2011, «για τους σκοπούς της μερικής διάσπασης συντάσσεται από την υφιστάμενη ΔΕΠΑ ΑΕ λογιστική κατάσταση κλάδου που περιέχει τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού, συμπεριλαμβανομένων των αποθεματικών του άρθρου 7 του ν. 2364/1995 (Α΄ 252) που αφορούν στον κλάδο υποδομών, και η οποία αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο του σχεδίου διάσπασης. Κατά τη σύνταξη της λογιστικής κατάστασης κλάδου και τη μεταβίβαση του κλάδου υποδομών στη ΔΕΠΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΕ συντάσσεται έκθεση διαπίστωσης της λογιστικής αξίας των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού του κλάδου υποδομών κατά την ημερομηνία αναφοράς της λογιστικής κατάστασης κλάδου και δεν απαιτείται να πραγματοποιηθεί αποτίμηση των στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού». Ως προς το ζήτημα της μη διενέργειας αποτίμησης των στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού, επισημαίνεται ότι με τα άρθρα 10 και 62 του νόμου περί εταιρικών μετασχηματισμών, οι διατάξεις του οποίου εφαρμόζονται και στην προκείμενη περίπτωση μετασχηματισμού, κατά τη ρητή διατύπωση της παραγράφου 1 του προτεινόμενου νέου άρθρου 80Ι, και οι οποίες, εξ άλλου, ενσωματώνουν τις αντίστοιχες ρυθμίσεις των άρθρων 96 και 142 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132, προβλέπεται η εξέταση του σχεδίου σύμβασης διάσπασης από εμπειρογνώμονες, οι οποίοι, μεταξύ άλλων, δηλώνουν εάν κατά τη γνώμη τους η προτεινόμενη σχέση ανταλλαγής είναι δίκαιη και λογική. Επίσης, όπως αναφέρεται και στην αιτιολογική έκθεση επί του άρθρου 10 του νόμου περί εταιρικών μετασχηματισμών, «η αποτίμηση της καθαρής θέσης των εταιριών αποτελεί λογικό προαπαιτούμενο για τον καθορισμό της σχέσης ανταλλαγής των εταιρικών συμμετοχών και, συνεπώς, δεν νοείται εκφορά γνώμης από εμπειρογνώμονα, χωρίς να έχει προηγηθεί αποτίμηση της καθαρής θέσης ή καθορισμός της σχέσης ανταλλα-

γής». Εξαίρεση από τα ανωτέρω προβλέπει το άρθρο 96 παρ. 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132 (βλ. και άρθρο 10 παρ. 7 του νόμου περί εταιρικών μετασχηματισμών) μόνο εάν έχουν συμφωνήσει όλοι οι μέτοχοι και οι κάτοχοι άλλων τίτλων που παρέχουν το δικαίωμα ψήφου σε καθεμία από τις εταιρείες οι οποίες συμμετέχουν στον μετασχηματισμό. Υπό το φως των ανωτέρω, η μη διενέργεια αποτίμησης των στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού του κλάδου υποδομών τελεί υπό τους όρους των ανωτέρω ρυθμίσεων.

Συμφώνως προς την παράγραφο 9 του νέου άρθρου 80Ι του ν. 4002/2011, η σύσταση της «ΔΕΠΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΕ» απαλλάσσεται, μεταξύ άλλων, από τον φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίων (άρθρα 17-31 του ν. 1676/1986). Παρατηρείται ότι η ανωτέρω ρύθμιση παρίσταται περιττή, δοθέντος ότι απαλλαγή από τον φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίων κατά τη σύσταση εταιρειών προβλέπεται ήδη από τις διατάξεις της υποπαραγράφου ΣΤ.22 του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014.

Με την παράγραφο 10 του νέου άρθρου 80Ι του ν. 4002/2011 ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα που αφορούν στη διαδικασία μεταβίβασης του κλάδου υποδομών της «ΔΕΠΑ ΑΕ». Συμφώνως προς την αιτιολογική έκθεση, οι διατάξεις αυτές τίθενται, μεταξύ άλλων, «για λόγους ασφάλειας δικαίου» και «προς διευκόλυνση και αποσαφήνιση της επέλευσης των εννόμων συνεπειών της σκοπούμενης μερικής διάσπασης». Στην περίπτωση γ' της εν λόγω παραγράφου ορίζεται ότι «για τις ανάγκες σύνταξης της συμβολαιογραφικής πράξης της μερικής διάσπασης του παρόντος άρθρου χορηγείται στη ΔΕΠΑ ΑΕ πιστοποιητικό της φορολογικής διοίκησης, με το οποίο βεβαιώνεται ότι τα ακίνητα περιλαμβάνονται στις δηλώσεις Φόρου Ακίνητης Περιουσίας (Φ.Α.Π.) καθώς και του Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α.) για τα πέντε (5) προηγούμενα έτη, κατά παρέκκλιση του αρ. 54Α του ν. 4174/2013 (Α' 170) αναφορικά με την πιστοποίηση της καταβολής του αντίστοιχου φόρου». Η μνημονευόμενη πιστοποίηση προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 54Α του ν. 4174/2013 ως «πιστοποιητικό της Φορολογικής Διοίκησης, με το οποίο πιστοποιείται ότι το ίδιο ακίνητο περιλαμβάνεται στη δήλωση Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων, καθώς και ότι ο φορολογούμενος έχει καταβάλει, ή νόμιμα απαλλάγει από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α. για το συγκεκριμένο ακίνητο και έχει καταβάλει τις ληξιπρόθεσμες δόσεις, έχει ρυθμίσει ή έχει νόμιμα απαλλάγει από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α. για τα υπόλοιπα ακίνητα, για τα οποία είναι υπόχρεος για τα πέντε (5) προηγούμενα έτη». Εκφράζεται επιφύλαξη ως προς τον εάν με την προτεινόμενη παρέκκλιση εξυπηρετείται η επικαλούμενη από την αιτιολογική έκθεση αρχή της ασφάλειας δικαίου για λόγους δημοσίου συμφέροντος.

Περαιτέρω, συμφώνως προς την περίπτωση ι' της εν λόγω παραγράφου 10, «η μερική διάσπαση δεν μπορεί να κηρυχθεί άκυρη, χωρίς να θίγονται ενδεχόμενες αξιώσεις αποζημίωσης». Παρατηρείται ότι η προτεινόμενη ρύθμιση δεν βρίσκεται σε αρμονία προς τις ρυθμίσεις του άρθρου 153 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132.

6. Επί του άρθρου 56

α. Επί της περίπτωσης στ)

Με την εν λόγω διάταξη τροποποιείται το άρθρο 7 παρ. 8 του ν. 2308/1995 κατά τρόπον ώστε η Επιτροπή Ενστάσεων να «μπορεί, διά του γραμματέα της, να καλεί με κάθε πρόσφορο μέσο, δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συνεδρίαση να παραστούν στη συζήτηση οι έχοντες έννομο συμφέρον».

Για λόγους ασφάλειας δικαίου και αποτελεσματικής λειτουργίας της διαδικασίας κτηματογράφησης, θα ήταν σκόπιμο η ως άνω δυνατότητα της Επιτροπής να αντικατασταθεί με ρητή υποχρέωσή της προς κλήση των εχόντων έννομο συμφέρον να παραστούν στην εν λόγω συζήτηση.

6. Επί της περίπτωσης ζ)

Η ίδια ως άνω παρατήρηση ισχύει και επί του άρθρου 7Α παρ. 4 εδάφ. β' του ν. 2308/1995, όπως αυτό προτείνεται να προστεθεί, και, συγκεκριμένως, ως προς τη δυνατότητα της Επιτροπής Εξέτασης υποθέσεων κτηματογράφησης να καλεί τους έχοντες έννομο συμφέρον να παραστούν στη συζήτηση της οικείας αίτησης διόρθωσης κτηματολογικών στοιχείων του άρθρου 6Α του ίδιου νόμου.

7. Επί του άρθρου 58

α. Επί της παραγράφου 10

Στην περίπτωση ι' της παραγράφου 10 του άρθρου αυτού, μετά τον αριθμό «8», προτείνεται να προστεθεί η εκ παραδρομής παραλειφθείσα φράση «του άρθρου 14».

6. Επί των παραγράφων 16-17

Με τις παραγράφους 16-17 τροποποιούνται διατάξεις των άρθρων 19 και 20 του ν. 4512/2018. Επισημαίνεται, από πλευράς νομοτεχνικής κατάστρωσης των φερόμενων προς συζήτηση και ψήφιση διατάξεων, ότι στην περίπτωση α' της παραγράφου 16 προτείνεται, προς περαιτέρω αποσαφήνιση του νοήματος της προτεινόμενης ρύθμισης, πριν από τη λέξη «κενές», να

τεθεί η λέξη «υφιστάμενες», η οποία αναφέρεται και στην αιτιολογική έκθεση επί της συγκεκριμένης διάταξης.

γ. Επί της παραγράφου 29

Προφανώς εκ παραδρομής, στις περιπτώσεις β) και γ) της παραγράφου 29 γίνεται αναφορά σε «σύνθεση» επιτροπών, αντί του ορθού όρου «συγκρότηση».

Συγκεκριμένως, το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 34 του ν. 4512/2018, όπως προτείνεται να τροποποιηθεί διά της περίπτωσης β) της παραγράφου 29 του άρθρου 58 του νομοσχεδίου, πρέπει να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Η συγκρότηση των επιτροπών και η θητεία των μελών τους καθορίζονται (...)».

Αντιστοίχως, το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 34 του ν. 4512/2018, όπως προτείνεται να τροποποιηθεί διά της περίπτωσης γ) της παραγράφου 29 του άρθρου 58 του νομοσχεδίου, πρέπει να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Η πιστοποίηση (...) βεβαιώνεται από τριμελείς επιτροπές, η συγκρότηση και η θητεία των μελών των οποίων ορίζονται (...)».

δ. Επί της παραγράφου 31

Με την παράγραφο 31 του άρθρου 58 εισάγεται νέα ρύθμιση συμφώνως προς την οποία, «[ο] Φορέας δεν ευθύνεται για οφειλές που δημιουργήθηκαν από οποιαδήποτε αιτία κατά την υπηρεσία του άμισθου υποθηκοφύλακα ή του αναπληρωτή συμβολαιογράφου ή ειρηνοδίκη στο καταργούμενο άμισθο Υποθηκοφυλακείο».

Ευνόητο είναι ότι η εν λόγω ρύθμιση δεν δύναται να καταλαμβάνει εκκρεμείς δίκες (πρβλ., ενδεικτικώς, ΣτΕ Ολομ. 3368/2015, ΣτΕ Ολομ. 3633/2004, ΣτΕ Ολομ. 542/1999). Χρήζει, εξ άλλου, ειδικότερης ρύθμισης το ζήτημα της αντιμετώπισης των οφειλών που συνάπτονται προς λειτουργικές ανάγκες του καταργούμενου άμισθου Υποθηκοφυλακείου εν αντιδιαστολή προς εκείνες για τις οποίες ο διευθύνων αυτό φέρει αδιοπρακτική ευθύνη, δοθέντος ότι, ιδίως, ο «νομοθέτης ανέθεσε στα άμισθα υποθηκοφυλακεία έργο το οποίο, ως εκ της φύσεως της αποστολής τους (ταυτόσημης με εκείνη των έμισθων υποθηκοφυλακείων που αποτελούν οργανικές μονάδες υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης), συνάπτεται άμεσα με την εκτέλεση δημόσιας υπηρεσίας και την εξυπηρέτηση σκοπών δημοσίου συμφέροντος αναγομένων στη διασφάλιση των συναλλαγών. Συναφώς, τα άμισθα υποθηκοφυλακεία αποτελούν αυτοτελείς δημόσιες υπηρεσίες υπό λειτουργική έννοια (κατ' άλλη διατύπωση: δημόσιες υπηρεσίες σε περιορισμένο βαθμό κατά παραχώρηση, αυτοτελείς δημόσιες υπηρεσίες ή υπηρεσίες εξηρημένες από

τις δικαστικές αρχές, βλ. ΣτΕ 1991/1951 Ολ, γνμδ. Εισ. Α.Π. 2/1987) και υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, η οποία ασκείται με σκοπό τη διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας τους (...)» (ΣτΕ 2573/2015).

ε. Επί της παραγράφου 34

Με την παράγραφο 34 προστίθενται νέα εδάφια στην παράγραφο 3 του άρθρου 59 του ν. 4512/2018. Στο τέλος του δέκατου τρίτου από τα νέα εδάφια, προτείνεται η λέξη «υποβολής» να τεθεί στον ορθό τύπο «υποβολή».

στ. Επί των παραγράφων 34 έως 37

Μολονότι τα άρθρα 56 έως 58 έχουν ενταχθεί στο Κεφάλαιο Α' (του Μέρους Δ' του νομοσχεδίου) υπό τον τίτλο «Τροποποίηση διατάξεων για το Κτηματολόγιο», οι τελευταίες τέσσερις (4) παράγραφοι (34, 35, 36 και 37) του άρθρου 58 ρυθμίζουν ζητήματα που δεν σχετίζονται με το κτηματολόγιο. Πρόκειται για τροποποίηση διατάξεων του Μέρους Β' του ν. 4512/2018, το οποίο τιτλοφορείται «Έρευνα και εκμετάλλευση λατομικών ορυκτών και άλλες διατάξεις», το δε περιεχόμενό τους αφορά πράγματι το εν λόγω πεδίο.

Υπό το φως των ανωτέρω, θα ήταν σκόπιμο, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, είτε οι διατάξεις των παρ. 34 έως 37 του άρθρου 58 να ενταχθούν σε άλλη θεματική ενότητα του νομοσχεδίου, είτε να τροποποιηθεί ο ως άνω τίτλος του Κεφαλαίου Α'.

8. Επί του άρθρου 76

Με τις διατάξεις του άρθρου 76 επιτρέπεται στην ανώνυμη εταιρεία ειδικού σκοπού με την επωνυμία «Ηλεκτρική Διασύνδεση Κρήτης-Αττικής Αριάδνη Α.Ε.Ε.Σ.» να προσλάβει αριθμό εργαζομένων με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, μίσθωσης έργου ή έμμισθης εντολής κατ' εξαίρεση των διατάξεων του ν. 2190/1994 (περί Α.Σ.Ε.Π.) και των διατάξεων του ν. 3495/2005 και του άρθρου 9 παρ. 20α του ν. 4017/2012.

Ο χρόνος διάρκειας των ανωτέρω συμβάσεων ορίζεται ίσος με τον χρόνο διάρκειας του έργου ηλεκτρικής διασύνδεσης Κρήτης-Αττικής, πλέον ένα έτος.

Σημειώνεται ότι η εταιρεία Αριάδνη Α.Ε.Ε.Σ. συνεστήθη σε συνέχεια της υπ' αριθ. 816/2018 απόφασης της ΡΑΕ ως θυγατρική εταιρεία του Α.Δ.Μ.Η.Ε., στην οποία ο Α.Δ.Μ.Η.Ε. συμμετέχει με ποσοστό 51%. Συνεπώς, εκ του λόγου αυτού, η Αριάδνη Α.Ε.Ε.Σ. τυγχάνει εταιρεία η οποία ανήκει στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός οριοθετείται από τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 6 του ν. 1256/1982, όπως ισχύει.

Παρατηρείται, καταρχάς, ότι συμφώνως προς το άρθρο 6 του π.δ. 164/2004, «συμβάσεις που καταρτίζονται διαδοχικώς και εκτελούνται μεταξύ του ίδιου εργοδότη και του ίδιου εργαζόμενου με την ίδια ή παρεμφερή ειδικότητα και με τους ίδιους ή παρεμφερείς όρους εργασίας, απαγορεύεται να υπερβαίνουν τους είκοσι τέσσερις (24) μήνες σε συνολικό χρόνο διάρκειας της απασχόλησης», συνολικός δε χρόνος διάρκειας απασχόλησης άνω των είκοσι τεσσάρων (24) μηνών «επιτρέπεται μόνον σε περιπτώσεις ειδικών, από τη φύση και το είδος της εργασίας τους, κατηγοριών εργαζομένων που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, όπως, ιδίως, διευθυντικά στελέχη, εργαζόμενοι που προσλαμβάνονται στο πλαίσιο συγκεκριμένου ερευνητικού ή οιουδήποτε επιδοτούμενου ή χρηματοδοτούμενου προγράμματος, εργαζόμενοι που προσλαμβάνονται για την πραγματοποίηση έργου σχετικού με την εκπλήρωση υποχρεώσεων που απορρέουν από συμβάσεις με διεθνείς οργανισμούς».

Επισημαίνεται ότι σκοπός του π.δ. 164/2004 είναι η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας, όσον αφορά στο προσωπικό του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, προς τις διατάξεις της Οδηγίας 1999/70/ΕΚ του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 1999, ως προς τη συμφωνία - πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου, που έχει συναφθεί μεταξύ των διεπαγγελματικών οργανώσεων γενικού χαρακτήρα CES, UNICE και CEEP (Ε.Ε.Λ175/10.7.1999), με την οποία επιδιώκεται αφενός μεν η βελτίωση της ποιότητας της εργασίας ορισμένου χρόνου με την εφαρμογή της αρχής της μη διάκρισης σε σχέση με την εργασία αορίστου χρόνου και αφετέρου η καθιέρωση πλαισίου, για να αποτραπεί τυχόν κατάχρηση που προκαλείται από τη χρησιμοποίηση διαδοχικών συμβάσεων ή σχέσεων εργασίας ορισμένου χρόνου (άρθρο 1 του π.δ. 164/2004).

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) αναφορικώς προς το ρυθμιζόμενο ζήτημα διαδοχικών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου έχει κρίνει ότι, με τη διατήρηση σε ισχύ παρεκκλίσεων από τα μέτρα που αποσκοπούν στην πρόληψη της καταχρήσεως των διαδοχικών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου, παραβιάζονται οι υποχρεώσεις τις οποίες κράτος μέλος υπέχει βάσει της ρήτρας 5 της ανωτέρω Οδηγίας (υπόθεση C-238/14). Επίσης, βάσει της νομολογίας του ΔΕΕ, απαγορεύεται η χρησιμοποίηση διαδοχικών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου, όταν ως μοναδικός δικαιολογητικός της λόγος προβάλλεται ότι την προβλέπει μία γενικού περιεχομένου νομοθετική ή κανονιστική διάταξη κράτους μέλους (βλ., συναφώς, υποθέσεις C-364/07, C-378/07 έως 380/07, C-162/08 έως 164/08 και C-519/08).

Υπό το φως των ανωτέρω, δημιουργείται προβληματισμός ως προς το αν, ιδίως, η σύναψη συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου, που δεν δύναται να προσδιορισθεί εκ των προτέρων, και που, κατ' αποτέλεσμα, δύναται να οδηγήσει σε συνολικό χρόνο διάρκειας απασχόλησης που υπερβαίνει κατά πολύ το τιθέμενο, διά του π.δ. 164/2004, χρονικό όριο των είκοσι τεσσάρων (24) μηνών, συνάδει τόσο προς τις διατάξεις της Οδηγίας 1999/70/ΕΚ του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 1999, ως προς τη συμφωνία - πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου όσο και προς τις επιταγές του άρθρου 103 παρ. 7 και 8 του Συντάγματος, όπως αυτές έχουν νομοθετικώς και νομολογιακώς εξειδικευθεί, δεδομένης και της θεσπιζόμενης εξαίρεσης των ανωτέρω προσλήψεων από το πλέγμα των διατάξεων του ν. 2190/1994 περί Α.Σ.Ε.Π.

Αθήνα, 6 Μαρτίου 2019

Οι εισηγητές

Μαριάνθη Καλυβιώτου

Νικόλαος Παπαχρήστος

Επιστημονικοί Συνεργάτες

Δημήτρης Κανελλόπουλος

Προϊστάμενος του Τμήματος Διεθνών και Αμυντικών Μελετών

Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος

Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος

Αναπληρωτής Καθηγητής

του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης

Επιστημονικών Μελετών

Αστέρης Πλιάκος

Καθηγητής του Οικονομικού

Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Κώστας Μαυριάς

Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

